

Waterschap **Scheldestromen**

Redactionele noot;

Dammen hebben niet alleen een milieuhygiënisch aandachtspunt maar ook een waterkwantiteitsaspect. Indien u een dam wilt verwijderen, aanleggen of een gedeelte van de sloot wilt dempen, **neem dan, eerst contact op met de opzichter van het werkgebied. Dit kan via telefoonnummer 088-246 1000 (lokaal tarief).** Hij zal aangeven welke mogelijkheden er zijn om een ontheffing te krijgen voor de aanleg of demping. Voor het milieuhygiënische aspect kunt u het stappenplan in deze nota volgen.

Nota

Opnieuw toepassen van dammenmateriaal

Deze nota vormt een nadere uitwerking
van de Nota **Waterbodembeheer**
van Waterschap Scheldestromen

Datum : 27 juni 2013
Versie : definitief
Toetsing : Tauw bv
Registratienummer: 2012030247

Behandeld in db: 19 december 2012 (concept)
Behandeld in db: 29 mei 2013
Behandeld in cie WB: 18 juni 2013
Behandeld in av: 27 juni 2013

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Doel.....	3
1.2	Planperiode.....	3
1.3	Doelgroep.....	3
1.4	Leeswijzer.....	3
2	Samenvatting van de wettelijke kaders.....	5
3	Overwegingen en beleidsstandpunten.....	6
3.1	Overwegingen.....	6
3.2	Beleidsstandpunten.....	7
4	Stappenplan.....	9
4.1	Stap 1; projectgebied definiëren.....	11
4.2	Stap 2; ontheffing Keur en Wegenverordening Zeeland 2010.....	11
4.3	Stap 3; historisch onderzoek.....	12
4.4	Stap 4; veldonderzoek.....	12
4.5	Stap 5; melden van de voorgenomen werkzaamheden.....	13
4.6	Stap 6; uitvoering van de werkzaamheden.....	14
	Bijlage 1 Wettelijke kaders.....	16
	B.1 Waterwet.....	16
	B.1.1 De Keur en de Legger van Waterschap Scheldestromen.....	18
	B.1.2 Vergunningverlening.....	18
	B.1.3 Vaststellen beheergebied en bevoegdheden.....	19
	B.2 Besluit bodemkwaliteit.....	21
	B.2.1 Toepassing (hoofdstuk 3 en 4 Bbk).....	21
	B.2.2 Kwalibo (hoofdstuk 2 Bbk).....	22
	B.2.3 Samenvoegen van partijen.....	23
	B.3 Besluit lozen buiten inrichtingen.....	24
	B.4 Zorgplichten.....	25
	B.5 Aanpalende wetgeving.....	26

1 Inleiding

1.1 Doel

Waterschap Scheldestromen wil op een maatschappelijk verantwoorde manier invulling geven aan waterbodembeheer. Het bestuur van het Waterschap hecht daarbij belang aan nuttig en verantwoord hergebruik van secundaire bouwstoffen. Hiertoe heeft het Waterschap de Nota Waterbodembeheer op- en vastgesteld.

Met de onderhavige nota 'Opnieuw toepassen dammenmateriaal' - die integraal onderdeel uitmaakt van de Nota Waterbodembeheer - wordt een invulling gegeven aan het hergebruik van dammenmateriaal. Deze nota geeft uitwerking aan en motiveert doelen en beleidsvrijheden uit het Besluit bodemkwaliteit; welke mogelijkheden biedt voor optimaal hergebruik. Deze nota geldt specifiek voor de milieuhygiënische aspecten bij de ontgraving en toepassing (hergebruik) van dammenmateriaal (duikers, grond en puingranulaat) dat binnen één en hetzelfde project vrijkomt en opnieuw onder dezelfde condities wordt toegepast.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat het gaat om dammen die deel uit maken van het watersysteem¹ (beheergebied Waterschap). Voor de afbakening van deze dammen wordt verwezen naar de figuren 1.1 en 1.2 op de volgende pagina.

1.2 Planperiode

De Nota "Opnieuw toepassen van dammenmateriaal" kent geen vaste planperiode. Actualisatie van de nota maakt onderdeel uit van de beleidscyclus die het waterschap hanteert. Periodieke toetsing op actualiteit en rechtsgeldigheid maakt onderdeel uit van deze beleidscyclus. Vanwege de beleidsmatige en uitvoeringstechnische raakvlakken met de nota waterbodembeheer zal bij actualisatie altijd een koppeling worden gemaakt met de vigerende nota waterbodembeheer.

1.3 Doelgroep

Deze beleidsnota is een openbaar stuk en richt zich op een brede doelgroep. De doelgroep bestaat uit medewerkers van het waterschap zelf (in de rol van zowel uitvoerder als bevoegd gezag), andere (water- en terrein)beheerders en alle publieke en private organisaties en particulieren die initiatieven willen nemen in het watersysteem en daarbij te maken krijgen met vrijkomend dammenmateriaal. De nota wordt na vaststelling via de website van waterschap Scheldestromen beschikbaar gesteld.

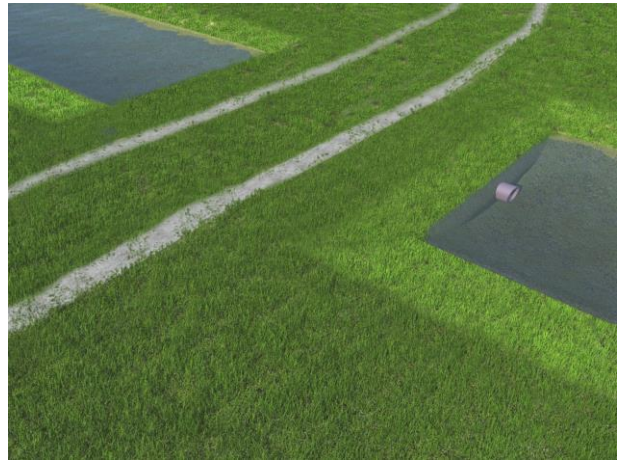
1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk twee van deze nota wordt verwoord welke aspecten en randvoorwaarden vanuit het Besluit bodemkwaliteit en de Nota Waterbodembeheer van invloed zijn. Hoofdstuk drie beschrijft het stappenplan dat gehanteerd dient te worden bij het opnieuw toepassen van dammenmateriaal.

¹ Twee watergangen, die begrenst worden door een gedeelte landbodembodem (bijvoorbeeld een weg) welke door middel van een duiker aan elkaar verbonden zijn kunnen het karakter en de opbouw hebben van een dam met duiker. In dit geval is er sprake van een verbinding tussen twee watergangen die van elkaar gescheiden liggen door landbodembodem; dergelijke gevallen maken geen deel uit van de onderhavige nota. De onderhavige nota betreft de dammen waarbij er sprake is van verbinding van twee (afzonderlijke landbodembodem)percelen die doorsneden worden door een watergang. Voor een visuele weergave van deze situaties wordt verwezen naar figuur 1.1 en 1.2 op de volgende pagina.

Figuur 1.1
Onderhavige nota is niet van toepassing op dergelijke duikers: de duiker bevindt zich buiten het watersysteem (beheergebied landbodem).

Figuur 1.2
Onderhavige nota is van toepassing op dergelijke dammen met duiker: de dam maakt deel uit van het watersysteem (verwezen wordt naar paragraaf 2.1).

2 Samenvatting van de wettelijke kaders

Ontgraven en de aanleg van dammen valt onder de reikwijdte van de Waterwet (Wtw). In dit hoofdstuk wordt dit nader onderbouwd. Voor de uitvoering van de Wtw is een aantal AMvB's van toepassing welke hiërarchisch gezien onder deze wet vallen. De belangrijkste daarvan zijn het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en het Besluit lozen buiten inrichtingen (Bbi). Dit betekent dat wanneer voldaan wordt aan de 'algemene regels' uit deze AMvB's, het Bbk dan wel het Bbi, er geen vergunningplicht is vanuit de Wtw. Anders gezegd: wanneer de algemene regels van (één van) beide besluiten van toepassing zijn en nageleefd worden, zijn er geen bijzondere verplichtingen vanuit de Wtw van toepassing.

In hoofdzaak zijn de beleidsstandpunten in het kader van deze nota gebaseerd op de volgende wettelijke kaders:

- Afbakening van de beheergebieden / bevoegdheden (artikel 1 Waterwet)
- Tijdelijke uitname (artikel 36 lid 3 Besluit bodemkwaliteit)

Verder spelen de volgende wettelijke regels een belangrijke rol:

- Kwalibo en de erkenningsverplichting (hoofdstuk 2 Bbk)
- Regels met betrekking tot het samenvoegen van partijen (BRL SIKB 9335 en 7500)
- Toepassen en tijdelijke uitname van grond, bagger en bouwstoffen (hoofdstuk 3 en 4 van het Bbk)
- Lozing als gevolg van ontgraving (Bbi)
- Zorgplichten Wtw, Bbk en Wbb

In bijlage 1 wordt de wettelijke context nader onderbouwd. Achtereenvolgens wordt in de bijlage ingegaan op de Wtw, de afbakening van het beheergebied en de daarmee samenhangende bevoegdheden, de algemene regels die van toepassing zijn uit het Bbk en het Bbi en tot slot enkele aanpalende wettelijke verplichtingen bij het opnieuw toepassen van dammenmateriaal.

3 Overwegingen en beleidsstandpunten

3.1 Overwegingen

Het bestuur van Waterschap Scheldestromen overweegt bij vaststelling van de nota dat:

- Per 1 januari 2008 het Besluit bodemkwaliteit in werking is getreden voor toepassing van bagger, grond en bouwstoffen in of aan het oppervlaktewater
- Ervaring leert dat dammen (ook bij hergebruik) zelden van eigenaar wisselen.
- Ervaring leert dat dammen ongewenste bijmengingen als asbest en schoorsteenpuin kunnen bevatten
- Met enige regelmaat dammenmateriaal zonder bewerking tijdelijk wordt uitgenomen en binnen één en hetzelfde project op en nabij en opnieuw onder dezelfde condities kan worden toegepast. Ofwel hergebruik van dammenmateriaal is goed mogelijk en gezien vanuit maatschappelijke opgaven ook nuttig en gewenst
- Projecten waarbij hergebruik van dammenmateriaal plaatsvindt één tot enkele tientallen dammen kunnen omvatten
- Doordat binnen deze projecten excessen worden gesaneerd en er netto significante hoeveelheden dammenmateriaal worden afgevoerd naar een erkende verwerker de gemiddelde gebiedskwaliteit op de schaal van het beheergebied van Waterschap Scheldestromen beter wordt
- De dammen in technische, organisatorische en ruimtelijke samenhang vrijwel altijd een afzonderlijk geheel vormen. Er is vrijwel nooit sprake met een directe samenhang (wat betreft structuur, verontreinigingssituatie etc) met de landbodem
- Uit onderzoek is gebleken dat het stappenplan dat omschreven is in hoofdstuk 4 een effectieve invulling geeft aan het nastreven van de zorgplicht in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. Als onderbouwing geldt dat door middel van onderzoek is aangetoond dat resterend dammenmateriaal veelal herbruikbaar is en volgens het Bbk voldoet aan de klasse industrie
- Het stappenplan van hoofdstuk 4 vormgegeven is in samenwerking met de Provincie Zeeland, de gemeenten Middelburg en Veere en aansluitend ter commentaar voorgelegd aan de andere 11 Zeeuwse Gemeenten. Het stappenplan wordt dan ook breed gedragen binnen de Zeeuwse overheden
- De Waterwet en de bijbehorende invoeringswet op 22 december 2009 van kracht zijn geworden waarmee waterbodems en oevers uit de Wet bodembescherming zijn overgeheveld naar de Waterwet
- Conform de Waterwet is het aan waterkwaliteitsbeheerder, waterschap Scheldestromen, om te bepalen of een verontreinigde dam een bedreiging vormt voor de gebiedskwaliteit. Dit geldt alleen voor de planvorming; op het niveau van uitvoering geldt de vergunning- en projectplanplicht
- Het verwijderen en / of toepassen van dammen(materiaal) wordt gezien als een aanleg of wijziging van het watersysteem in de zin van de Waterwet
- Per 1 juli 2011 het Besluit lozen buiten inrichtingen (Bbi) van kracht is geworden waarin vrijstelling ten opzichte van de lozingsverboden uit hoofdstuk 6 wordt verleend voor graafwerkzaamheden
- Op grond van hoofdstuk 2 van het Besluit bodemkwaliteit zal het Waterschap werken met erkende intermediairs voor de in de Regeling bodemkwaliteit aangewezen werkzaamheden. In casu betreft dit: milieuhygiënisch (water)bodemonderzoek, milieukundige begeleiding, bewerken van verontreinigde grond- of baggerspecie
- Momenteel beleid in ontwikkeling is waarin wordt vastgesteld dat voor dammen geen projectplanplicht geldt. Hierop anticiperend hoeft voor de aanleg of ruiming van dammen geen projectplan opgesteld te worden.

3.2 Beleidsstandpunten

Ter invulling van het in hoofdstuk 2 beschreven wettelijke kader stelt het bestuur van het Waterschap Scheldestromen de volgende beleidsstandpunten vast:

1. *Algemeen:*

Ondanks het feit dat bekend is dat dammen milieuhygiënisch gezien ongewenste bijmengingen kunnen bevatten acht het waterschap het verantwoord dat herbruikbaarheid wordt bepaald op basis van historisch- en veldonderzoek door deskundige toezichthouders en daarmee voorbij wordt gegaan aan chemische analyses van grondmonsters. Hiermee tracht het waterschap balans te brengen in enerzijds vereiste bodembeschermende maatregelen en anderzijds doorgang te geven aan maatschappelijk gewenste ontwikkelingen met netto een positief milieuresultaat.

Voorwaarde voor het mogen hergebruiken van dammenmateriaal is dat het stappenplan van hoofdstuk 4 van deze nota wordt gehanteerd. Dit stappenplan borduurt voort op reeds eerder vastgesteld beleid.

Randvoorwaarde is dat waterschap Scheldestromen voor de toepassing het bevoegd gezag is in kader van het Besluit bodemkwaliteit. Het beheergebied van waterschap Scheldestromen omvat grofweg de gehele provincie Zeeland

2. *Tijdelijke uitname:*

Het Besluit bodemkwaliteit geeft geen exacte omschrijving van wat “op of nabij de zelfde plaats” is. Door waterschap Scheldestromen wordt hergebruik van dammenmateriaal gezien als tijdelijke uitname op het moment dat de dam binnen het zelfde project opnieuw wordt toegepast. Uitgangspunt hierbij is dat de dam niet sterk verontreinigd is en de in de onderhavige nota uitgewerkte stappen zijn doorlopen. Voorwaarde daarbij is wel dat het hergebruik plaatsvindt binnen een eenheid van een eiland, zoals weergegeven in figuur 4.2.

Argument daarbij is dat door de schaalgrootte van projecten en de gelijkblijvende samenstelling van de dammen de emissie naar het lokale watersysteem niet veranderd (*stand still* op gebiedsniveau). Sterker nog, door toepassing van de zorgplicht wordt het gebied er ‘schoner’ op. Een tweede argument dat waterschap Scheldestromen hierbij hanteert is dat in het verleden bewezen is dat de milieuhygiënische kwaliteit van dammenmateriaal in de meeste gevallen voldoet aan de normen uit het Besluit bodemkwaliteit. Die gevallen die niet voldoen zijn visueel herkenbaar door de sterke mate van bijmenging van bodemvreemde materialen. De financiële en administratieve lasten van het (opnieuw) laten bepalen van de milieuhygiënische kwaliteit van dammenmateriaal wordt dan ook als onevenredig groot gezien ten opzichte van de kans dat de bouwstof niet voldoet aan de regels van het Besluit bodemkwaliteit na toepassing van de zorgplicht

3. *Omissie toepassen grond op bouwstoffen en kwaliteit ontvangende bodem:*

Dammen bestaan veelal uit grond (formeel baggerspecie) en bouwstoffen. Formeel gezien kan grond of bouwstof in dammen niet worden toegepast in het kader van het Bbk, omdat er geen toetsing aan ontvangende bodem kan worden uitgevoerd. In verband hiermee stimuleert het Waterschap om dammen zoveel als mogelijk in het geheel her te gebruiken. Wel dient zo veel als mogelijk laagsgewijs te worden ontgraven en toegepast

4. *Erkende bodemintermediairs:*

Het werken met erkende bodemintermediairs is formeel niet noodzakelijk.

Onderzoek:

Het onderzoek (BRL-SIKB 2000) dat in het kader van deze nota wordt voorgeschreven is geen bewijsmiddel in de zin van het Bbk en er wordt geen formeel besluit op genomen.

Uitvoering:

Daarnaast is de uitvoering van het ontgraven van dammen (grondverzet <1.000 m³) niet erkenningplichtig (BRL SIKB 6000 en 7000).

Om te voorzien in de nodige kwaliteitsborging bij de uitoefening van haar beheertaken dienen initiatiefnemers desondanks zo veel als mogelijk te werken met erkende intermediairs

5. *Hergebruik dammenmateriaal bij > 20 % bodemvreemd materiaal (in geval van grond) dan wel > 20 % grond of bagger (in geval van bouwstof):*
Wanneer er sprake is van een mengsel van grond en (niet-vormgegeven) bouwstof is het opnieuw toepassen formeel niet toegestaan. In dat geval is scheiden van grond en bouwstoffen noodzakelijk en is separate toepassing noodzakelijk. Omdat de aard van het (opnieuw) toepassen van dammenmateriaal (als dam) technisch gezien een relatief sterk vermengend karakter heeft maar het om relatief kleine hoeveelheden gaat, hanteert het waterschap Scheldestromen binnen de beleidsvrijheden van het Bbk het volgende beleidstandpunt. Indien er vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen aanleiding is tot het zeven en / of scheiden in deelstromen en wanneer dammenmateriaal onder gelijke condities wordt hergebruikt in dammen kan vermengd materiaal zonder scheidingsstap worden hergebruikt. Het kader waarbinnen het hergebruik wordt vormgegeven (hoofdstuk 3 of hoofdstuk 4 Bbk) hangt af van de aard van het materiaal dat het meeste aanwezig is (grond of bouwstoffen)
6. Bij het hergebruiken van dammenmateriaal door het Waterschap in het kader van haar beheertaken hoeft, vooruitlopend op beleid dat in ontwikkeling is, geen projectplan te worden op- en vastgesteld

4 Stappenplan

Het onderhavige stappenplan omvat zes stappen die kunnen leiden tot het opnieuw mogen toepassen van dammenmateriaal in nieuw aan te leggen dammen zonder de beschikking te hebben over milieuhygiënische bewijsmiddelen zoals genoemd in het Besluit bodemkwaliteit. Het gaat hierbij enkel om dammenmateriaal dat aansluitend binnen het zelfde project opnieuw wordt toegepast.

Wettelijke basis:	Tijdelijke uitname Bbk, artikelen 28 en 36 lid 3 Bbk
Beleidsstandpunten:	Paragraaf 3.2
Voorwaarde:	Werken volgens onderhavige stappenplan, geen schending zorgplicht en gehalten beneden de interventiewaarde, hergebruik onder gelijke condities (dam wordt opnieuw een dam)
Resultaat:	Hergebruik van dammenmateriaal zonder kwaliteitsonderzoek, geen melding artikel 42 Bbk, geen procedurele, geen erkende intermediairs in het kader van uitvoering (BRL SIKB 7000, protocol 7003) en milieukundige begeleiding (BRL SIKB 6000, protocol 6003)

Het stappenplan dient gezien te worden als een nadere uitwerking van de zorgplichten zoals beschreven in paragraaf B.5 van bijlage 1. Voor de goede orde wordt nadrukkelijk gesteld dat deze nota de zorgplichten niet vervangt. Verder is het beschreven stappenplan invulling van het bepaalde in artikel 36 lid 2 sub a en / of c Bbk.

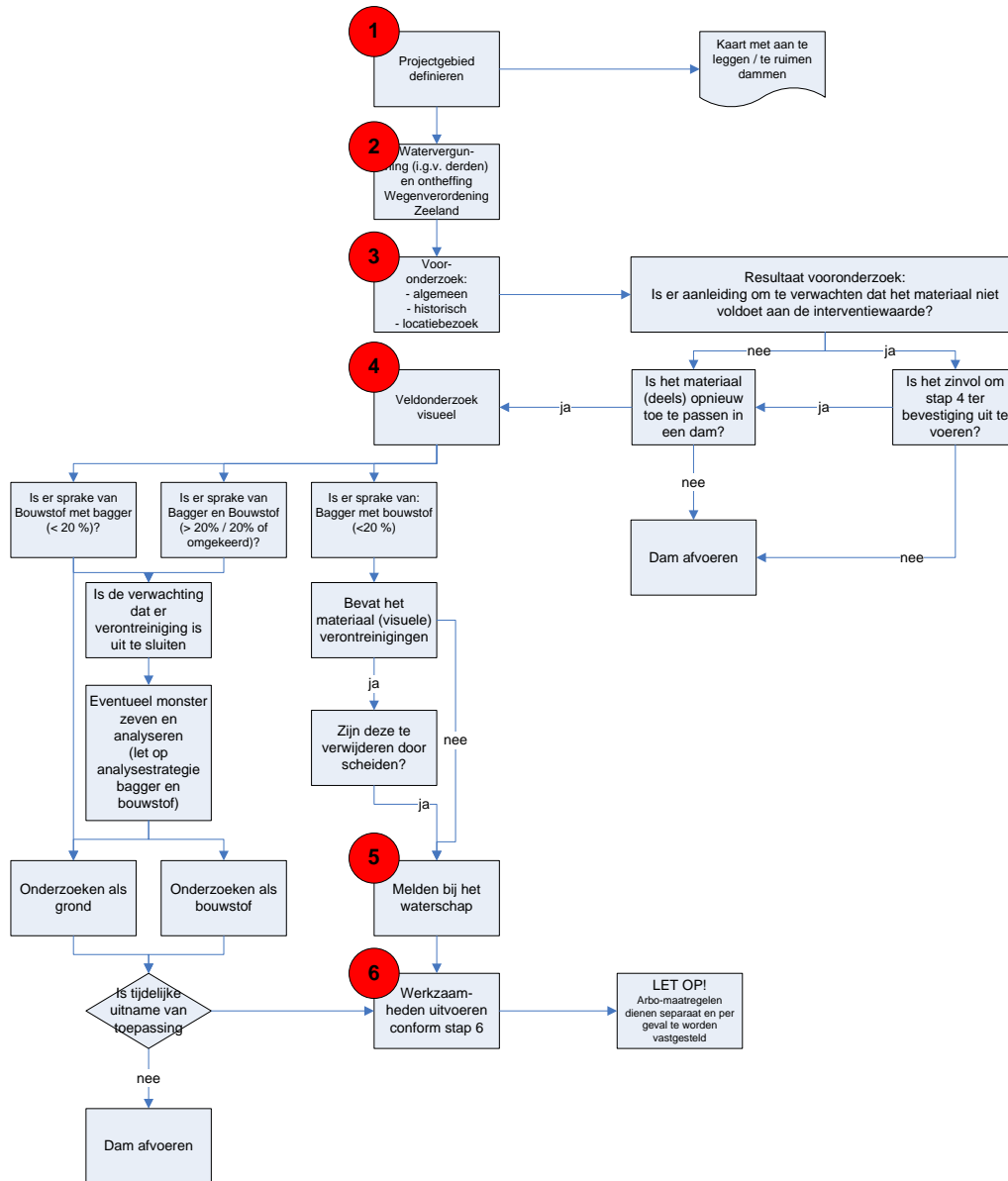
Afhankelijk van de uitkomsten van de verschillende stappen zijn mogelijk vervolgstappen nodig. Afwijken van het stappenplan mag enkel met toestemming van het waterschap. Gevallen waarin dit stappenplan niet voorziet, zullen per geval worden beoordeeld. Hiertoe dient één maand voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden een schriftelijk onderbouwd verzoek te worden ingediend bij het waterschap. Vanuit de Keur-aspecten is het aanvragen van een Watervergunning noodzakelijk.

Arbo

Dit stappenplan omvat enkel een milieuhygiënisch kader en doet geen uitspraak over de manier van uitvoering. Feit is dat het werken met dammenmateriaal vanuit ARBO gezien de nodige zorgvuldigheid vereist. Indien deze zorgvuldigheid ertoe leidt dat afgezien van organoleptische waarnemingen dammenmateriaal via chemische analyses als niet herbruikbaar kan worden beoordeeld, dient de initiatiefnemer daartoe ook te handelen. Ofwel al het dammenmateriaal dat op basis van chemische analyses wordt beoordeeld als niet herbruikbaar in de zin van het Besluit bodemkwaliteit dient (alsnog) afgevoerd te worden naar een erkend verwerker en mag dan ook niet opnieuw toegepast worden conform deze nota.

In figuur 1 worden de zes stappen schematisch in volgorde weergegeven. Aansluitend wordt elke stap in een paragraaf beschreven. Per stap is hierbij aangegeven wat er gedaan moet worden en welke eisen hieraan worden gesteld.

Let op: alle vormen van onderzoek als bedoeld in dit schema zijn erop gericht om aan te tonen in hoeverre tijdelijke uitname gerechtvaardigd is.

Figuur 4.1. Stroomschema voor het opnieuw toepassen van dammenmateriaal in nieuw aan te leggen of te ver-ruimen dammen. Elke stap wordt afzonderlijk in de navolgende tekst toegelicht

4.1 Stap 1; projectgebied definiëren

Eerste stap is het gebied definiëren waar de dammen worden aangelegd en eventueel worden geruimd. De begrenzing van het gebied dient op een topografische kaart (schaal 1:5000) aangeven te worden inclusief de aan te leggen en te ruimen dammen. Elke dam dient voorzien te worden van een uniek nummer uitgedrukt in x en y coördinaten. Bij het opnieuw toepassen van dammenmateriaal is de afstand tussen de locatie van vrijkomen en toepassen begrenst op de (voormalige) eilanden structuur van Zeeland. Zo mag wel dammenmateriaal uit de gemeente Veere opnieuw toegepast worden binnen de gemeentegrenzen van Middelburg maar dus niet in Borsele. Per dam wordt de doelstelling (in civieltechnisch opzicht; bijvoorbeeld ruimen, verplaatsen et cetera) vastgelegd.

Figuur 4.2. Eilandenstructuur waarbinnen vrijkomend dammenmateriaal ook weer binnen het zelfde gebied in watergangen opnieuw mag worden toegepast

4.2 Stap 2; ontheffing Keur en Wegenverordening Zeeland 2010

Bij het aanleggen en ruimen van dammen door derden dient een Watervergunning aangevraagd te worden in het kader van de Keur watersysteem Waterschap Scheldestromen 2011 en mogelijk een ontheffing in het kader van de Wegenverordening Zeeland 2010. Hiervoor kan het beste direct contact worden opgenomen met de afdeling Beheer & Onderhoud Waterbeheer van het waterschap.

4.3 Stap 3; historisch onderzoek

Per te ruimen dam, dient bepaald te worden of de dam een verdachte locatie betreft. Omwille van de volgende redenen kan een locatie en de bijhorende dam als verdacht aangemerkt worden;

- De dam biedt toegang tot een (voormalige) boomgaard.
- De dam grenst aan een voormalige stortplaats.
- De dam grenst aan een perceel waarvan bij de gemeente/provincie bekend is dat de bodem verontreinigd is.

Indien de locatie en daarmee ook de dam als verdacht wordt aangemerkt dient voorafgaand aan hergebruik van het dammenmateriaal milieuhygiënisch onderzoek uitgevoerd (stap 4) te worden door een daartoe erkend bedrijf. Het onderzoek dient uitgevoerd te worden conform de eisen van het Besluit bodemkwaliteit. Er is in dat geval geen mogelijkheid voor het toepassen van het tijdelijke uitname-beginsel.

In uitzondering op bovenstaande mag dammenmateriaal uit dammen die verbonden zijn aan een (voormalige) boomgaard wel opnieuw toegepast worden in een dam zonder milieuhygiënisch onderzoek. Voorwaarde is dan wel dat de nieuwe dam verbonden blijft aan het zelfde (verdachte) kadastrale perceel.

4.4 Stap 4; veldonderzoek

Om te bepalen of een dam ongewenste materialen bevat dient in opdracht van de opdrachtgever² naast een historisch onderzoek ook een veldonderzoek uitgevoerd te worden. Uitvoering van dit veldonderzoek dient te gebeuren door, of onder begeleiding van, een deskundig en erkende³ intermediair. Het gaat om een milieukundig veldmedewerker die een erkenning heeft voor BRL SIKB 2000, protocollen 2003 en 2018 en die praktijk- en opleidingskennis heeft ten aanzien van asbestherkenning in bodem. De milieukundig veldmedewerker dient op basis van veldonderzoek (zintuiglijk) te bepalen welke geplande te ruimen dammen beoordeeld dienen te worden als verdachte locatie. De volgende mogelijk visuele verontreinigingen dienen daarbij geïventariseerd te worden;

- Asbest, asbesthoudend of asbestverdacht materiaal
- Teerhoudend asfalt
- Oliehoudend puin of oliehoudende grond
- Restafval (hout, ijzer, plastic en/of overige kunststoffen)
- Schoorsteenpuin met PAK's
- Gevaarlijk afval (kitspuiten, chemicaliën, verf, etc.)

Dit veldonderzoek betreft de invulling van artikel 36 lid 2 Bbk en kan niet worden beschouwd als een onderzoek ter verkrijging van een milieuhygiënisch bewijsmiddel als bedoeld in het Bbk.

Het veldonderzoek bestaat uit het, per op te pakken dam, graven van 1 meter diepe proefsleuf, of zoveel dieper als nodig om een beeld te vormen van het bodemvreemde materiaal, in de lengte richting (evenwijdig aan de duiker eronder). De milieukundig veldmedewerker zal aan de hand van het uit de proefsleuf vrijkomende materiaal de dam moeten classificeren in:

- de classificatie “niet visueel verontreinigd”;
- de classificatie “visueel verontreinigd, op te schonen”;
- de classificatie “visueel verontreinigd, geheel te saneren”;

² De opdrachtgever is de partij die de werkzaamheden financieel draagt.

³ Onder erkend wordt verstaan dat de Milieukundig veldmedewerker beschikt over een BRL SIKB [6000-2000](#) erkenning van AgentschapNL.

De veldwerker kan in overleg met diens opdrachtgever besluiten om monsters te nemen en deze te laten analyseren in een geaccrediteerd laboratorium (conform AS 3000) ter bevestiging van zijn bevindingen. Daarbij wordt de volgende analysestrategie aangehouden:

- In geval van bouwstof (dus maximaal 20 % grond of bagger):
 - Samenstellingsonderzoek en toetsing aan samenstellingswaarden voor niet vormgegeven bouwstoffen voor de organische parameters (AS3000).
 - Schudproef en toetsing aan de emissiewaarden voor niet vormgegeven bouwstoffen voor de anorganische parameters (AS3000).
 - Eventueel asbest.
- In geval van grond (dus maximaal 20 % bodemvreemd materiaal):
 - Samenstellingsonderzoek en toetsing aan de normen uit het Bbk (waterbodemkwaliteitsklassen A en B) voor zowel organische als anorganische parameters (betreft de parameters uit analysepakket standaardpakket voor regionale wateren).
 - Eventueel asbest.
- In geval van een mengsel:
 - Zeven van het monstermateriaal over een zeef van 16 mm.
 - Analyse bouwstof: zie eerste bullit hierboven.
 - Analyse grond: zie tweede bullit hierboven.

Per project waarin meerdere dammen tegelijkertijd worden onderzocht, beoordeeld en / of verplaatst of het tijdens het onderzoek bundelen van dammen met een gelijke opbouw / karakterisering / historie. In dat geval kan eventueel een mengmonster worden samengesteld op grond waarvan hergebruiksmogelijkheden kunnen worden bepaald. In dat geval dient bij overschrijding van 80 % van de maximale waarde het mengmonster te worden uitgesplitst.

Dammenmateriaal uit dammen met de classificatie “niet visueel verontreinigd” kunnen na de melding van stap 5 zonder milieuhygiënisch onderzoek opnieuw gebruikt worden in nieuw aan te leggen dammen. Tijdelijke uitname is onverkort van toepassing.

In de twee andere gevallen kan de opdrachtgever besluiten om de dammen te laten zitten⁴ en eventueel de eigenaar van de dam te informeren of:

- Bij de classificatie “visueel verontreinigd, op te schonen” de dam laagsgewijs te ontgraven en daarbij de voorkomende verontreinigende materialen door middel van handpicking te verwijderen. Hierbij dient voor zover van toepassing de beschreven werkwijze van stap 6 gevolgd te worden. Middels deze opschoonslag vergewist het Waterschap zich ervan dat er voldaan wordt aan artikel 36 Bbk en kan de dam worden hergebruikt op basis van tijdelijke uitname
- Bij de classificatie “visueel verontreinigd, geheel te saneren” de dam te ontgraven door een erkende intermediair (BRL SIKB 7000, protocol 7003) onder begeleiding en instructie van een erkende milieukundige begeleider (BRL SIKB 6000 protocol 6003) en in containers op te slaan ten behoeve van afvoer naar een door het bevoegd gezag erkende bewerkings-, verwerkings- of eindverwerkingsinrichting, als bedoeld in de Wabo. Vanuit bestuursrechtelijk kader is het niet noodzakelijk dat de werkzaamheden door een erkende intermediair worden begeleid dan wel uitgevoerd (< 1.000 m³). Vanuit het oogpunt van een beheerste bedrijfsvoering zal het Waterschap echter protocol 6003 en 7003 van toepassing verklaren. De (te verifiëren) doelstelling in dit kader wordt gevormd door de doelstelling van het (civieltechnische) project (verwezen wordt naar stap 1).

4.5 Stap 5; melden van de voorgenomen werkzaamheden

Een melding in de zin van artikel 42 Bbk is bij tijdelijke uitname niet noodzakelijk of mogelijk. Desalniettemin dient het Waterschap op de hoogte te worden gesteld van de voorgenomen

⁴ Het mag duidelijk zijn dat het onwenselijk is bodemverontreinigingen die een humaan, ecologisch of verspreidingsrisico hebben te laten zitten.

werkzaamheden. Handhavingsbevoegdheden in het kader van de zorgplicht in het kader van het Bbk en Bbi zijn hiervoor de basis.

Bij het opnieuw toepassen van dammenmateriaal in nieuw aan te leggen dammen dient minimaal 1 maand voorafgaand aan de uitvoering of de start van de werkzaamheden een melding plaats te vinden bij het waterschap via het e-mailadres www.meldpuntbodemkwaliteit.nl. Hierbij dienen de volgende gegevens via de melding of direct aan het waterschap te worden verstrekt.

1. De kaart die gemaakt is bij stap 1
2. De resultaten van het historische onderzoek van stap 3
3. De resultaten van het veldonderzoek van stap 4
4. Een duidelijke werkplanning
5. De gegevens van de uitvoerende aannemer
6. Naam en telefoonnummer van de persoon die verantwoordelijk is voor de dagelijkse uitvoering

Beoordeling melding

Het waterschap beoordeelt de melding. Indien de verstrekte gegevens naar het oordeel van het waterschap onduidelijk, onvolledig of anderszins niet toereikend zijn kan de melding niet ontvankelijk worden verklaard, en dient de melder aanvullende gegevens toe te sturen. In dat geval wordt de proceduretermijn opgeschort.

Handhaving

Op basis van het Besluit bodemkwaliteit kan waterschap Scheldestromen handhavend optreden bij het opnieuw toepassen van dammenmateriaal. Dit kan bijvoorbeeld naar aanleiding van ongewenste constatering dan wel de door waterschap Scheldestromen te hanteren steekproefsgewijze toetsing. Indien door het niet naleven van de zorgplicht niet of onvoldoende wordt voldaan aan de eisen van waterschap Scheldestromen kan er geëist worden dat het toegepast dammenmateriaal wordt teruggenomen.

Met de inwerkingtreding van de Wtw en het Bbi kan waterschap Scheldestromen ook aanvullende eisen stellen aan bestaande dammen die een risico vormen ten aanzien van de gebiedskwaliteit van het oppervlaktewater. De basis hiervoor ligt in het Water(beheer)plan.

4.6 Stap 6; uitvoering van de werkzaamheden

De richtlijnen en regels hebben tot doel dat zorgvuldig wordt omgegaan met het milieu. Dit geldt bij het ontgraven en scheiden van vrijkomende materialen evenals het transporteren en verwerken van vrijgekomen en nieuwe materialen. Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden dienen door de betrokken personen de volgende regels en richtlijnen in acht te worden genomen:

1. Bij aanwijzing van het waterschap dient de werkwijze van de uitvoering van de werkzaamheden te worden aangepast;
2. Bij het ruimen van dammen vrijgekomen niet visueel verontreinigd materiaal, dat bestaat uit grond en eventueel een bijmenging kent van visueel schoon puin met een diameter kleiner dan 10 cm (halve baksteen) mag opnieuw worden toegepast in de te verbeteren of nieuw aan te leggen dam(men);
3. Van niet vormgegeven dammenmateriaal dat actief opgeschoond is van bodemvreemd materiaal (ofwel bewerkt dammenmateriaal) dient voor toepassing een representatief monster te worden genomen. Pas als uit chemische analyse op verdachte parameters blijkt dat het dammenmateriaal herbruikbaar is kan het opnieuw toegepast worden als dammenmateriaal. Het nemen en analyseren van het monster is ter bevestiging dat daadwerkelijk voldaan wordt aan zorgplichten en tijdelijke uitname en dient niet als milieuhygiënisch bewijsmiddel te

worden gezien. Voor de monsternamen geldt dezelfde analysestrategie als bespreken in stap 4.

4. De opdrachtgever is voor het naleven van het stappenplan verantwoordelijk. Hiertoe dient de opdrachtgever ondermeer (samen met de uitvoerder) een goede werkplanning af te spreken zodat organisatorisch niets een correcte verwerking van het vrijkomende materiaal in de weg staat
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dienen op locatie de onderzoeksresultaten van het historische onderzoek, veldonderzoek en eventuele milieuhygiënische onderzoek van de te hergebruiken dammenmaterialen beschikbaar te zijn, door het kunnen overleggen van een kopie van de melding (en de daarbij horende stukken, zie stap 5);
6. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dienen op een kladkaart de verwijderde, aangepaste en nieuwe dammen te worden bijgehouden. Bij aangepaste en nieuwe dammen dient aangegeven te worden of, en zo ja uit welke geruimde dammen, bouwstoffen zijn hergebruikt;
7. Het ontgraven van dammen dient zodanig te geschieden dat per te ontgraven laag vastgesteld kan worden of de vrijkomende materialen al dan niet visueel verontreinigd zijn. Deze scheiding dient bij de verdere verwerking (dus ook bij eventueel hergebruik in een aan te leggen dam) gewaarborgd te blijven en bestaat uit de volgende stromen:
 - Grond
 - Puin
 - Duiker
 - Zintuiglijk aangetroffen verontreinigingen
8. Wanneer tijdens de werkzaamheden zintuiglijk verontreiniging wordt waargenomen, zoals afwijkende geuren en bodemvreemde bijmengingen dient dit op een verantwoorde wijze afgevoerd te worden naar een erkende verwerker. Het betreft in ieder geval de volgende verontreinigingen (deze mogen niet hergebruikt worden):
 - Asbest, asbesthoudend of asbest verdacht materiaal
 - Teerhoudend asfalt
 - Oliehoudend puin of oliehoudende grond
 - Restafval (hout, ijzer, plastic en/of overige kunststoffen)
 - Schoorsteenpuin met PAK's (puin waarin o.a. roet in het steen binnengedrongen dan wel er aan vast gehecht is)
 - Gevaarlijk afval (kitspuiten, chemicaliën, verf, etc.)

In aanvulling op bovenstaande regels en richtlijnen kan het zo zijn dat de ontvanger van het af te voeren (dammen)materiaal ook eisen stelt. Het is daarom gewenst hier bij de uitvoering van werkzaamheden al rekening te houden.

Bijlage 1 Wettelijke kaders

Ontgraven en de aanleg van dammen valt onder de reikwijdte van de Waterwet (Wtw). In dit hoofdstuk wordt dit nader onderbouwd. Voor de uitvoering van de Wtw is een aantal AMvB's van toepassing welke hiërarchisch gezien onder deze wet vallen. De belangrijkste daarvan zijn het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en het Besluit lozen buiten inrichtingen (Bbi). Dit betekent dat wanneer voldaan wordt aan de 'algemene regels' uit deze AMvB's, het Bbk dan wel het Bbi, er geen vergunningplicht is vanuit de Wtw. Anders gezegd: wanneer de algemene regels van (één van) beide besluiten van toepassing zijn en nageleefd worden, zijn er geen bijzondere verplichtingen vanuit de Wtw van toepassing.

In dit hoofdstuk wordt de wettelijke context nader onderbouwd. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de Wtw, de afbakening van het beheergebied en de daarmee samenhangende bevoegdheden, de algemene regels die van toepassing zijn uit het Bbk en het Bbi en tot slot enkele aanpalende wettelijke verplichtingen bij het opnieuw toepassen van dammenmateriaal.

B.1 Waterwet

Met ingang van 22 december 2009 is de Waterwet van kracht geworden. Één van de wijzigingen betreft de nieuwe integrale benadering van het watersysteem waarvan de waterbodem onderdeel uitmaakt. Dit betekent dat de kwaliteit van de waterbodem geen op zichzelf staand doel meer is, maar onderdeel uitmaakt van het grotere geheel. Waterbodems zijn daarom overgeheveld van de Wet bodembescherming naar de Waterwet.

Planvorming versus uitvoering

Binnen de Waterwet wordt nadrukkelijk onderscheid gemaakt in regulier (regionaal) waterbeheer (beleid / planvorming) en handelingen in het watersysteem (uitvoering/aanleg van specifieke objecten). Het regionale waterbeheer (beleid) wordt vormgegeven door het planstelsel zoals beschreven in hoofdstuk 4 van de waterwet. Dit planstelsel is in grote lijnen een voortzetting van het planstelsel zoals dat sinds de jaren negentig is opgenomen in de Wet op de waterhuishouding (zesjarige plannencycli). Het planstelsel zoals dat in hoofdstuk 4 van de Waterwet is opgenomen kent waterplannen en beheerplannen.

Zowel de planvorming als de uitvoering dienen gericht te zijn op de doelstellingen van de Waterschap, zoals bepaald in artikel 2.1 van de Waterwet.

Artikel 2.1 | Wtw

1. De toepassing van deze wet is gericht op:
 - a. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
 - b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
 - c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.
2. De toepassing van deze wet is mede gericht op andere doelstellingen dan genoemd in het eerste lid, voor zover dat elders in deze wet is bepaald.

Waterbodems in de planvorming

Centraal in de plannen staat de gebiedskwaliteit, waarop door middel van het toekennen van functies en kwaliteitsdoelstellingen, wordt gestuurd. Uitgangspunt voor het beoordelen van waterbodems in deze plannen is dus de vastgestelde gebiedskwaliteit van het watersysteem. Het toetsingskader richt zich daarbij specifiek op de invloed van de kwaliteitsaspecten van waterbodem op de gebiedskwaliteit.

Waterbodems maken dus via het watersysteem onderdeel uit van de gebiedskwaliteit. Normen voor de waterbodemkwaliteit bestaan dan ook niet meer (niet te verwarren met het "toepassen/hergebruik van baggerspecie in het kader van het Bbk). Op dit moment dient, wanneer er aanleiding toe is, het effect van de waterbodem op de waterkwaliteit bepaald te worden. Die

aanleiding vinden we in eerste instantie in de chemische/ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater. Wanneer de gewenste waterkwaliteit niet behaald wordt, kan onderzocht worden of de waterbodem hier (mede) de oorzaak van is.

Waterwet versus Wet bodembescherming

Direct met de inwerkingtreding van de Waterwet is de waterbodemparagraaf uit de Wet bodembescherming komen te vervallen en daarmee ook de Circulaire sanering waterbodems 2008. Er zijn echter enkele uitzonderingen:

- De Wet bodembescherming blijft van toepassing op gevallen van waterboderverontreiniging, die voor het inwerkingtreden van de Waterwet zijn aangemerkt als ernstig en spoedeisend. Dit overgangsrecht eindigt op het moment dat het evaluatierapport van de sanering door het bevoegd gezag wordt goedgekeurd. Daarmee komt ook de nazorgverplichting vanuit de Wet bodembescherming te vervallen. In deze nota is deze vorm van overgangsrecht niet van toepassing, aangezien er geen beschikkingen zijn afgegeven voor verontreinigde dammen. (overgangsrecht; artikel 2.17 Invoeringswet Waterwet)
- Indien er sprake is van grensoverschrijdende verontreiniging. Er is sprake van grensoverschrijdende gevallen als verontreinigingen vanuit het watersysteem in de landbodem terecht zijn gekomen en andersom. Hierop is dan zowel de Waterwet (voor het deel in de waterbodem) als de Wet bodembescherming (voor het deel in de landbodem) van toepassing. De aanpak van grensoverschrijdende gevallen wordt gekoppeld aan de ligging van de bron van de verontreiniging, op voorwaarde dat er een duidelijke bron te vinden is. Daarbij geldt het volgende principe:
 - Aanpak volgens de Waterwet indien de bron in het watersysteem is gelegen en de beheerder maatregelen treft omdat de verontreiniging een belemmering vormt voor het bereiken van de gebiedskwaliteit, inclusief dat deel van de verontreiniging dat naar de landbodem is verspreid en tot ernstige risico's leidt (artikel 5.17 Wtw)
 - Aanpak volgens de Wet bodembescherming indien de bron op de landbodem is gelegen en er sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging waarvoor spoedige sanering noodzakelijk is, inclusief dat deel van het geval van verontreiniging dat in het watersysteem is gelegen (artikel 63c Wbb)

Het voorgaande geldt voor de zogeheten historische verontreinigingen (verontreiniging ontstaan voor 1 januari 1987).

Nieuwe waterboderverontreinigingen

Voor nieuwe verontreinigingen geldt de zorgplicht van artikel 6.8 van de Wtw. Deze bepaling sluit nauw aan bij de zorgplichtbepaling van de Wbb (artikel 13 Wbb) en geldt voor verontreinigingen ontstaan na 1 januari 1987. De Waterwet neemt alle zorgplichtverontreinigingen vanaf 1 januari 1987 over via het overgangsrecht. Er geldt dus geen tweede jaartal door de inwerkingtreding van de Waterwet.

Handelingen in het watersysteem (uitvoering)

Het voorgaande is primair bedoeld voor de planvorming. Het aanleggen, verwijderen of verplaatsen van dammen met duikers wordt gezien als een wijziging van het waterstaatswerk. Hoofdstuk 5 van de waterkwaliteit regelt deze activiteiten. Uitgangspunt daarin is dat er voor wat betreft de waterbodem geen sprake mag zijn van achteruitgang binnen de gebiedskwaliteit: waterkwaliteit en ecologie.

Als er sprake is van het aanpassen van een waterstaatswerk vanwege de wateropgave en gericht op het voldoen aan de geldende normering dan is een het bestuur van het waterschap vastgesteld projectplan nodig, op grond van artikel 5.4 Waterwet. In het projectplan wordt een beschrijving gegeven van het werk en de wijze waarop het aanleggen of wijzigen zal worden uitgevoerd.

De verplichting tot het vaststellen van een projectplan heeft betrekking op dié voorgenomen werken of werkzaamheden in of bij een waterstaatswerk die tot gevolg hebben dat wijziging wordt gebracht in de normatieve toestand ervan (richting, vorm, afmeting of constructie). Die toestand moet blijken uit de legger. Het projectplan, dat feitelijk een besluit is in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), is vormvrij. Er zijn dan ook geen eisen gesteld aan het format en de vaststelling ervan.

B.1.1 De Keur en de Legger van Waterschap Scheldestromen

Eind 2011 heeft de algemene vergadering van het waterschap de Keur watersysteem waterschap Scheldestromen 2011 en de legger waterkeringen vastgesteld. Deze Keur en legger zijn een verordeningen op grond van 78 van de Waterschapswet. De Keur stelt regels in het belang van de bescherming van het regionale watersysteem binnen het werkgebied van het waterschap. Hierbij gaat het onder andere om de bescherming en het onderhoud van de oppervlaktewateren en de dijken in het werkgebied van waterschap Scheldestromen. De legger waterkeringen bevat de eisen waaraan de waterkeringen moeten voldoen naar vorm, afmeting en constructie. In de legger waterkeringen zijn ook de beschermingszones opgenomen. Op termijn zal ook voor de waterlopen een legger vastgesteld worden. Zolang deze er nog niet is, gelden voor de waterlopen keurkaarten. De keurkaarten zijn in de legger waterkeringen opgenomen. Zowel de Keur watersysteem waterschap Scheldestromen 2011 als de legger waterkeringen kunnen op deze site worden ingezien.

B.1.2 Vergunningverlening

De Waterwet geeft verschillende juridische instrumenten voor het uitvoeren van het waterbeleid. Met de komst van de Waterwet zijn zes afzonderlijke vergunningen en ontheffingen opgegaan in één integrale watervergunning. Vergunningen op grond van de waterschapsverordening (keur) zijn onderdeel van de watervergunning geworden.

Dit betreft ook de aanleg of het hergebruik van dammen. In de Nota vergunningenbeleid waterbeheer Scheldestromen 2012 (d.d. 9 mei 2012 definitief) is het beleid ten aanzien van deze vergunningen uitgewerkt. In paragraaf 3.1.2 van deze Nota is beschreven dat het aantal overtollig dammen zo veel als mogelijk dienen te worden opgeruimd. Bij ieder verlening van een vergunning voor een dam moet er naar gestreefd worden om minstens één dam per nieuwe dam te verwijderen. Indien deze sanering niet mogelijk blijkt, zal de verminderde berging in hetzelfde peilgebied moeten worden gecompenseerd.

Steeds meer activiteiten verschuiven van een vergunningplicht naar algemene regels. Voor de initiatiefnemer betekent dit een meldingsplicht in plaats van een vrij zware vergunningprocedure. Voor die activiteiten die zich niet lenen voor algemene regels, geldt de (water)vergunningplicht.

Projectplan

In de Waterwet (artikel 5.4) is vastgelegd dat er geen vergunningplicht geldt, indien de **waterbeheerder zelf** een waterstaatswerk aanlegt of wijzigt. In plaats van een vergunning, moet de waterbeheerder een projectplan maken en vaststellen. Het projectplan beschrijft het werk en de wijze waarop het zal worden uitgevoerd.

Ook werkzaamheden met betrekking tot dammen die door het Waterschap zelf worden uitgevoerd vallen in beginsel onder de projectplanplicht.

B.1.3 Vaststellen beheergebied en bevoegdheden

Aanleg van dammen betreft in de basis een toepassing van bouwstoffen en grond in oppervlaktewater. Omgekeerd is een ontgraving van dammenmateriaal een ontgraving in het waterstaatswerk. Beide werkzaamheden, aanleg en ontgraving van dammenmateriaal betreffen dus een wijziging van een waterstaatswerk in de zin van de Wtw.

Dit wordt als volgt onderbouwd.

In het Bbk en het Bbi is benoemd dat de waterbeheerder bevoegdheden heeft ten aanzien van de gebieden die vallen binnen de afmetingen en begrenzingen van oppervlaktewaterlichamen (zie bijvoorbeeld artikel 1 van het Bbk). Alle toepassingen als bedoeld in het Bbk binnen de begrenzingen van deze oppervlaktewaterlichamen dienen te worden beschouwd als een toepassing in oppervlaktewater. Benadrukt wordt dat het gaat om oppervlaktewaterlichamen en niet om waterstaatswerken dan wel watersystemen in de breedste zin van de definitie in de Waterwet.

Artikel 1 | Bbk

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

Beheerder: bestuursorgaan dat bevoegd is tot vergunningverlening ingevolge artikel 6.2 van de Waterwet;

Artikel 6.2 | Wtw

1. Het is verboden om stoffen te brengen in een oppervlaktewaterlichaam, tenzij:
 - a. een daartoe strekkende vergunning is verleend door Onze Minister of, ten aanzien van regionale wateren, het bestuur van het betrokken waterschap;
 - b. daarvoor vrijstelling is verleend bij of krachtens algemene maatregel van bestuur;
 - c. artikel 6.3 van toepassing is.
- (...)
3. Voor de toepassing van het eerste lid worden de gronden binnen een oppervlaktewaterlichaam die ingevolge artikel 3.1 of 3.2 zijn aangewezen als drogere oevergebieden, niet tot dat oppervlaktewaterlichaam gerekend.

De bevoegdheden dan wel beheergebieden worden dus afgebakend op basis van “oppervlaktewaterlichamen”. Op grond van de Wtw worden oppervlaktewaterlichamen afgebakend als waterstaatswerken (zoals vastgelegd in de legger), met daarin uitgezonderd de bergingsgebieden, waterkeringen of ondersteunende kunstwerken.

Oppervlaktewaterlichamen, waterstaatswerken en watersystemen zijn in de Wtw als volgt gedefinieerd:

Artikel 1 | Wtw

(...)

Oppervlaktewaterlichaam: 'samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, alsmede de bijbehorende waterbodem, oevers en voor zover uitdrukkelijk aangewezen krachtens deze wet, drogere oevergebieden, alsmede flora en fauna';

(...)

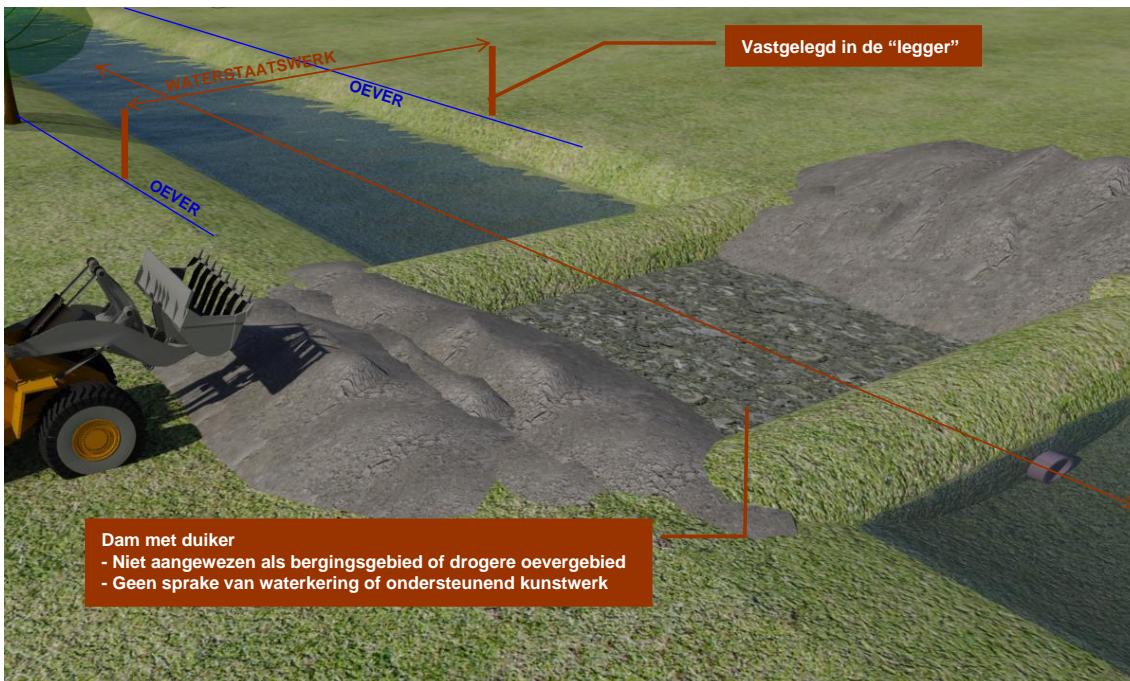
Waterstaatswerk: oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering of ondersteunend kunstwerk;

(...)

Watersysteem: samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen, met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken

Dammen maken conform de legger deel uit van het waterstaatswerk. Dit betekent dat deze tot het gebied behoren waarvan de bevoegdheden bij waterschap Scheldestromen behoren. In onderstaande figuur is het één en ander schematisch weergegeven. Het met de bruine lijn aangegeven en afgebakende gebied betreft het waterstaatswerk volgens de legger. Omdat er geen

sprake is van bergingsgebieden, waterkeringen, ondersteunend kunstwerk of drogere oevergebied is het aangegeven deel van het waterstaatswerk dus oppervlaktewaterlichaam; de bevoegdheden in het kader van de Wtw en het Bbk berusten bij waterschap Scheldestromen.

Figuur 2.1. Dammen maken deel uit van het waterstaatswerk en daarmee het oppervlaktewaterlichaam

Resumé

Samengevat kan worden gesteld dat dammen tot het waterstaatswerk en (indirect) daarmee tot het oppervlaktewaterlichaam behoren. Bevoegdheden ten aanzien van toepassing en ontgraving van dammen berusten daarmee bij het waterschap.

- Toepassing moet worden beoordeeld als een toepassing in oppervlaktewater en een wijziging van het waterstaatswerk.
- Ontgraving dient te worden gezien als een wijziging van het waterstaatswerk en wordt beoordeeld als ontgraving in oppervlaktewater.

Nota Bene: terminologie GROND en BAGGERSPECIE in deze nota

Zoals hierboven toegelicht behoort een dam tot het oppervlaktewaterlichaam. Ontgraving van een dam is ontgraving in oppervlaktewater. Toepassen in het kader van de aanleg van een dam is een toepassing in oppervlaktewater. Dit is vergelijkbaar met het ontgraven en toepassen in een (flauwe) droge oever of uiterwaarden.

Formeel gezien is de grond die vrijkomt uit de dammen dus baggerspecie. Praktisch gezien heeft het materiaal (zand of andersoortige grond) de structuur van de kenmerken van grond. Voor de goede orde wordt opgemerkt dat daar waar het in deze nota over zand of andersoortige grond uit een dam gaat in juridische zin BAGGERSPECIE wordt bedoeld. Om aan te sluiten bij de uitvoeringspraktijk en de nota meer tot de verbeelding te laten spreken wordt in het navolgende echter de term GROND gebruikt. In juridische zin dient dit als BAGGERSPECIE te worden gelezen.

B.2 Besluit bodemkwaliteit

Het toetsingskader voor het toepassen van bouwstoffen (vormgegeven en niet-vormgegeven), grond en/of baggerspecie met als doel het (opnieuw) aanleggen van dammen wordt gevormd door het Bbk. Het doel van het Bbk is: *'milieuhygiënische voorwaarden stellen aan de toepassing van de genoemde materialen in het oppervlaktewaterlichaam, ter bescherming van het oppervlaktewater. De regels verschaffen tevens duidelijkheid over de mogelijkheden van hergebruik van afvalstoffen als bouwstof of als bodem'*. Expliciet wordt gesteld dat het Besluit bodemkwaliteit bestemd is voor toepassingen (waaronder verspreiding en tijdelijke opslag) van bouwstoffen, grond en baggerspecie.

Binnen het Besluit bodemkwaliteit wordt geen of nauwelijks onderscheid gemaakt tussen grond en baggerspecie waar het gaat om normstelling. In het Bouwstoffenbesluit was dat destijds wel het geval. Voor het onderzoeksregime of het wettelijke kader in het geval er sprake is van sterke verontreinigingen is er wel nadrukkelijk onderscheid tussen grond en baggerspecie (Wbb versus Wtw). Voor grond en baggerspecie is een integraal hoofdstuk opgenomen in het Besluit. Grond kan binnen het Besluit bodemkwaliteit niet als bouwstof worden toegepast. Verder is de plaats van toepassing van belang voor (de van toepassing zijnde normen in) het toetsingskader.

Naast het normenkader voor het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie speelt de kwaliteitsborging in de gehele keten van het bodembeheer, Kwalibo, een belangrijke rol in het Bbk. Belangrijk hierbij is dat gedurende alle processtappen die materialen doorlopen in de bouwstof/grondketen de kwaliteit geborgd wordt en dat de stappen, en daarmee kwantiteit- en kwaliteitsgegevens, achteraf achterhaald kunnen worden.

Deze paragraaf wordt daarom opgedeeld in twee delen:

- Toepassen (van bouwstoffen en grond en baggerspecie)
- Kwalibo (kwaliteitsborging in het bodembeheer)

B.2.1 Toepassing (hoofdstuk 3 en 4 Bbk)

De dam kan bestaan uit:

- Grond of baggerspecie (formeel baggerspecie gezien het feit dat dit zich binnen het oppervlaktewaterlichaam bevindt). Er is volgens het Bbk sprake van baggerspecie indien het natuurlijk materiaal (bodem) betreft dat vrijkomt uit een oppervlaktewaterlichaam en het ten hoogste 20 % (massa) bodemvreemd materiaal bevat
- Bouwstoffen (vormgegeven; de duiker en niet-vormgegeven; de funderingslaag). Er is volgens het Bbk sprake van niet-vormgegeven bouwstof in het geval het bouwstof betreft met een niet-duurzaam vormvast karakter en dit ten hoogste 20 % (massa) grond of baggerspecie bevat
- Een mengsel van grond / baggerspecie en niet-vormgegeven bouwstoffen. Een mengsel is formeel gezien niet toepasbaar in het kader van het Bbk. In paragraaf 3.2 bij punt 5 wordt hier nader op ingegaan.

Een voorgenomen functionele toepassing in het kader van het Bbk dient in beginsel te worden gemeld aan het bevoegd gezag. In het geval van het opnieuw toepassen van dammenmateriaal gelden hierop de volgende uitzonderingen:

- Toepassen van bouwstoffen, tenzij er sprake is van opnieuw onder de zelfde condities toepassen van niet vormgegeven bouwstoffen waarvan het eigendom niet wordt overgedragen
- Toepassen van schone grond met een hoeveelheid < 50 m³
- Toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie door particulieren

Bij het opnieuw toepassen van dammenmateriaal gelden de algemene en separate toetsingskaders met bijbehorende bewijsmiddelen voor het toepassen van grond, baggerspecie of bouwstoffen tenzij er sprake is van:

- Tijdelijke uitname, zijnde grond / baggerspecie en bouwstoffen uit dammen die zonder te zijn bewerkt, op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in een dam wordt toegepast
- Vrijstelling vormgeven bouwstoffen, zijnde het zonder bewerking opnieuw onder de zelfde condities toepassen van vormgegeven bouwstoffen van beton, keramiek, natuursteen en baksteen
- Vrijstelling bouwstoffen bij eigendomsoverdracht, zijnde het opnieuw onder de zelfde condities toepassen van niet bouwstoffen (anders dan IBC-bouwstoffen) waarvan het eigendom niet wordt overgedragen

In alle andere gevallen dient men te beschikken over een geldig bewijsmiddel en dient men te voldoen aan het toetsingskader uit de hoofdstukken 3 en 4 van het Bbk. Bewijsmiddelen dienen ook als de toepassingen niet hoeven te worden gemeld minimaal 5 jaar na toepassing op verzoek te kunnen worden getoond.

Het is verboden om grond / baggerspecie en / of bouwstoffen uit dammen opnieuw toe te passen in het geval:

- Er sprake is van schending van de zorgplicht, artikel 7 Bbk. Dit is aan de orde wanneer grond, baggerspecie of bouwstoffen (opnieuw) worden toegepast die organoleptisch waarneembare verontreinigingen (zoals minerale olie, schoorsteenpuin of asbest) bevat of waarvan bekend is of redelijkerwijs verwacht kan worden dat ze verontreinigd zijn
- Er geen sprake is bouwstoffen baggerspecie/grond in de zin van het Bbk
- De baggerspecie/grond of bouwstoffen gevaarlijk afval bevat

B.2.2 Kwalibo (hoofdstuk 2 Bbk)

In het Bbk, hoofdstuk 2, is een aantal activiteiten benoemd die uitsluitend mogen worden uitgevoerd door een erkende intermediair. Deze werkzaamheden worden opgesomd in artikel 2.1 van de Regeling bodemkwaliteit (Rbk). Volgens lid 1 onder k mogen ingrepen in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam alleen door een erkende intermediair worden uitgevoerd (waarbij ook milieukundige begeleiding noodzakelijk is) in het geval sprake is van meer 1.000 m³ grond dat de interventiewaarde overschrijdt. In gevallen waarbij sprake is van minder dan 1.000 m³ sterk verontreinigd materiaal of waarbij sprake is van lichte verontreinigingen is de erkenningsverplichting niet aan de orde, evenals de verplichting tot milieukundige begeleiding. Voor dammen is dit altijd het geval en is de erkenningsverplichting en milieukundige begeleiding niet aan de orde.

Artikel 2.1. | Rbk

1. Als werkzaamheden als bedoeld in het besluit worden aangewezen:
 - (...)
 - c. analyse van bouwstoffen, grond of baggerspecie ter voldoening aan een verplichting die geldt bij of krachtens het besluit;
 - d. analyse voor milieuhygiënisch bodemonderzoek bij een verkennend onderzoek, een oriënterend onderzoek, een nader onderzoek of een saneringsonderzoek als bedoeld in artikel 1 van de Wet bodembescherming of een vergelijkbaar onderzoek van de bodem, dan wel bij een onderzoek in het kader van een ingreep in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam;
 - e. bewerking van verontreinigde grond of baggerspecie, zijnde de procesmatige ex situ reiniging en bewerking daarvan, met uitzondering van het ontwateren van baggerspecie waarvoor op grond van de Wet milieubeheer geen vergunning is vereist;
 - (...)
 - h. milieukundige begeleiding, die bestaat uit verificatie en processturing bij een sanering van de bodem of bij een ingreep in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam waarbij meer dan 1000 m³ van die bodem of oever de interventiewaarden, bedoeld in tabel 2 van bijlage B, overschrijdt;
 - i. monsterneming bij partijkeuringen ter voldoening aan een verplichting die geldt bij of krachtens het besluit;

- j. produceren van bouwstoffen, grond of baggerspecie die is bestemd voor toepassing in Nederland en waarvoor een erkende kwaliteitsverklaring is afgegeven;
- k. uitvoering van een sanering van de bodem of een ingreep in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam waarbij meer dan 1000 m³ van die bodem of oever de interventiewaarden, bedoeld in tabel 2 van bijlage B, overschrijdt;
- l. veldwerk, dat bestaat uit het plaatsen van boringen en peilbuizen ten behoeve van het nemen van grond- en grondwatermonsters, het nemen van grond- en grondwatermonsters, locatie-inspectie en monsterneming van asbest in de bodem, het uitvoeren van mechanisch uitgevoerde boringen in de bodem of het uitvoeren van vergelijkbare onderzoeken in de bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam;
- (...)
- q. aanbrengen van isolerende voorzieningen, bedoeld in artikel 3.9.6, eerste lid;
- (...)
- s. samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie in de zin van artikel 4.3.2.

Het scheiden van stromen grond en bouwstoffen kan vanuit proces- of kostentechnisch oogpunt wenselijk zijn. Voor het afzeven van bodemvreemde materialen uit een partij niet-toepasbare grond, geldt op grond van artikel 2.1 Rbk, lid 1 onder e een erkenningsplicht. Deze erkenningsplicht geldt alleen wanneer er sprake is van het (droog of nat) zeven van niet toepasbaar materiaal met een milieuhygiënische kwaliteitsverbetering als doelstelling. Voor het afzeven van bodemvreemde materialen uit een partij (zonder kwaliteitsverbeteringsdoelstelling, dus puur om te voldoen aan de eisen uit het Bbk met betrekking tot de hoeveelheid bodemvreemd materiaal) geldt geen erkenningsplicht.

B.2.3 Samenvoegen van partijen

Het Besluit bodemkwaliteit geeft in hoofdstuk 2, Kwalibo, aan dat bepaalde werkzaamheden in de bodemketen erkenningplichtig zijn (artikel 15 lid 1). Volgens artikel 2.1, lid s, van de Regeling bodemkwaliteit behoort het samenvoegen van partijen tot dergelijke werkzaamheden.

Artikel 15 lid 1 | Bbk

1. Het is verboden een werkzaamheid uit te voeren zonder daartoe verleende erkenning.

Artikel 2.1. Aanwijzing van werkzaamheden lid 1 sub s | Bbk

Als werkzaamheden als bedoeld in het besluit worden aangewezen:

- s. het samenvoegen van partijen grond of baggerspecie, bedoeld in artikel 4.3.2.

Het samenvoegen van partijen is verder uitgewerkt in artikel 4.3.2 van de Regeling bodemkwaliteit

Artikel 4.3.2. Samenvoegen van partijen leden 1 en 2 | Rbk

1. Het samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie is uitsluitend toegestaan, indien deze:
 - a. in dezelfde bodemkwaliteitsklasse zijn ingedeeld, en
 - b. zijn gekeurd en samengevoegd volgens de daarvoor geldende normdocumenten bedoeld in Bijlage C, categorie 2.
2. Bij het samenvoegen van partijen grond of baggerspecie vervallen de milieuhygiënische verklaringen voor de oorspronkelijke partijen en verstrekt de persoon of instelling die de partijen heeft samengevoegd daarvoor een milieuhygiënische verklaring.

Het samenvoegen van verschillende partijen grond of baggerspecie tot een partij die groter is dan 25 m³ is uitsluitend toegestaan, indien deze:

- In dezelfde bodemkwaliteitsklasse zijn ingedeeld

- Gekeurd en samengevoegd zijn volgens de BRL SIKB 9335 of BRL SIKB 7500 (bijlage C, categorie 2), door een persoon of instelling die daartoe beschikt over een erkenning

Samenvoegen van grond en baggerspecie (BRL SIKB 9335)

Bij het samenvoegen van partijen grond of baggerspecie vervallen de milieuhygiënische verklaringen voor de oorspronkelijke partijen en verstrekt de persoon of instelling die de partijen heeft samengevoegd daarvoor een milieuhygiënische verklaring.

Samenvoegen en bewerken van baggerspecie (BRL SIKB 7500)

Vanaf 1 januari 2009 is voor het ontwateren van baggerspecie, waarvoor een vergunningplicht geldt op grond van artikel 8.1 van de Wet milieubeheer, een erkenning vereist. Om een Kwalibo erkenning aan te vragen moet het depot gecertificeerd zijn volgens de BRL SIKB 7500 Beoordelingsrichtlijn Bewerken van verontreinigde grond en baggerspecie en het SIKB-protocol 7511 'Landfarming, ontwatering, rijping en zandscheiding van baggerspecie'. Het doel van dit protocol is het waarborgen van de kwaliteit van de uitvoering van de bewerking van baggerspecie met eenvoudige technieken als landfarming, ontwatering, rijping en zandscheiding met sedimentatiebekken.

Het is niet toegestaan om partijen grond en bouwstoffen samen te voegen.

B.3 Besluit lozen buiten inrichtingen

De Waterwet beschouwt het ontgraven van baggerspecie (in dit geval grond) als een lozing. Het Bbi staat dergelijke lozingen, die de Waterwet in beginsel verbiedt dan wel vergunningplichtig stelt, toe op basis van een melding (artikel 3.17 Bbi eerste lid). Wanneer de ontgraving materiaal betreft dat de interventiewaarde overschrijdt (sterk verontreinigd materiaal), dient op basis artikel 3.17 Bbi tweede lid een werkplan te worden opgesteld waaraan het bevoegd gezag eventuele maatwerkvoorschriften kan verbinden.

Artikel 1.19 | Bbi

Bij een melding als bedoeld in artikel 1.10 worden, indien de melding betreft het lozen in een oppervlaktewaterlichaam ten gevolge van ontgravingen of baggerwerkzaamheden in dat oppervlaktewaterlichaam als bedoeld in artikel 3.17, tevens gemeld:

- a. de kwaliteit van de te ontgraven of te baggeren waterbodem; en
- b. indien de kwaliteit de interventiewaarde overschrijdt, een werkplan als bedoeld in artikel 3.17, tweede lid.

Artikel 3.17 | Bbi

1. Het lozen in een oppervlaktewaterlichaam ten gevolge van ontgravingen of baggerwerkzaamheden in dat oppervlaktewaterlichaam is toegestaan.
2. Indien bij ontgravingen of baggerwerkzaamheden in een oppervlaktewaterlichaam de kwaliteit van de te baggeren of ontgraven waterbodem een bij ministeriële regeling te bepalen interventiewaarde overschrijdt, worden de werkzaamheden uitgevoerd overeenkomstig een werkplan, waarin maatregelen zijn beschreven waarmee het lozen zo veel als redelijkerwijs mogelijk wordt beperkt. Het werkplan bevat in ieder geval de beschrijving van de toe te passen baggertechniek en de bij het gebruik van die techniek gehanteerde werkwijze.

Artikel 1.10 leden 1 of 2 | Bbi

1. Degene die voornemens is te lozen als bedoeld in de artikelen 3.1, tweede, derde, vierde en zesde lid, onderdeel a, 3.2, derde, vijfde, zevende en negende lid, 3.5, derde en vierde lid, 3.6, tweede lid, 3.10, eerste lid, 3.11, eerste lid, 3.12, eerste lid, 3.13, zevende en negende lid, 3.17, eerste en tweede lid, 3.20, vijfde lid, 3.21, eerste lid of 3.24 meldt dit ten minste vier weken voordat met het lozen wordt aangevangen aan het bevoegd gezag.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot het veranderen van het lozen. Een melding is niet vereist, indien eerder een melding overeenkomstig het bepaalde in dit artikel is gedaan en door dit veranderen geen afwijking ontstaat van de bij die melding verstrekte gegevens en er niet op grond van de artikelen 1.16 tot en met 1.19 andere gegevens verstrekt moeten worden.

Wanneer de werkzaamheden door of namens de waterbeheerder worden uitgevoerd en er sprake is van onderhoudswerkzaamheden in de zin van de verplichtingen als bepaald in de Waterschapswet, is er sprake van een vrijstelling op het doen van een melding. De basis hiervan ligt in artikel 1.15 van het Bbi.

Artikel 1.15 | Bbi

Indien het lozen ten gevolge van ontgravingen of baggerwerkzaamheden als bedoeld in artikel 3.17 in een oppervlaktewaterlichaam, dat niet in beheer bij het Rijk is, plaatsvindt door de beheerder of ter uitvoering van een onderhoudsverplichting als bedoeld in artikel 78, tweede lid, van de Waterschapswet, is in afwijking van artikel 1.10, eerste lid, geen melding vereist.

B.4 Zorgplichten

Om potentiële negatieve gevolgen van een opslag en toepassing binnen of buiten inrichtingen voor het milieu tegen te gaan zijn er in de Wet bodembescherming (Wbb), de Wet milieubeheer (Wm) en het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) zorgplichtbeginselen uitgewerkt. Juridisch gezien zijn deze beginselen bedoeld als vangnet voor situaties waarin sprake is van kennelijk onzorgvuldig handelen waardoor schade ontstaat of kan ontstaan voor de mens en het ecosysteem, zonder dat een specifiek wettelijk voorschrift wordt overtreden.

Zorgplicht bescherming oppervlaktewater vanuit het Bbk

In het Besluit bodemkwaliteit is het zorgplichtartikel voor de bescherming van het oppervlaktewater vanuit toepassingen (en tijdelijke opslag buiten inrichtingen) uitgewerkt. Dit is uitgewerkt in artikel 7 Bbk.

Artikel 7 | Bbk

Degene die bouwstoffen, grond of baggerspecie toepast en die weet of redelijkerwijs had kunnen weten dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor het oppervlaktewater ontstaan of kunnen ontstaan, die niet of onvoldoende worden voorkomen of beperkt door naleving van de bij of krachtens dit besluit gestelde regels, voorkomt die gevolgen of beperkt die zoveel mogelijk voor zover voorkomen niet mogelijk is en voor zover dit redelijkerwijs van hem kan worden gevergd.

Naast de klassieke vangnetfunctie heeft de zorgplichtbepaling ook een deregulerende functie. Dit wil zeggen dat de bepaling mede tot doel heeft te voorkomen dat naast de algemene regels van het Bbk ook nog steeds de vergunningplicht in het kader van de Waterwet aan de orde is. Dit geldt ook voor toepassingen van bouwstoffen, grond en baggerspecie op of in de landbodem waarbij sprake is van (mogelijke) nadelige gevolgen voor het oppervlaktewater. Bij toepassen in waterbodems volgens de regels van het Bbk hoeft / kan dus niet alsnog ook een Watervergunning worden geëist/verleend.

De zorgplicht geldt bijvoorbeeld ook bij parameters waarvoor geen normen zijn opgenomen of in situaties die zijn vrijgesteld van de verplichte kwaliteitsbepaling. In het kader van de zorgplicht moet dan ook voorkomen worden dat negatieve effecten op bijvoorbeeld de waterkwaliteit ontstaan. Dit geldt ook bij lozingen in oppervlaktewater die als bijkomend gevolg van een toepassing ontstaan, zoals het vrijkomen van zout water bij het toepassen van zeezand of lozing van water uit een tijdelijk baggerdepot.

Voor hergebruik van dammenmateriaal met gevolgen voor de kwaliteit van het oppervlaktewater, waarbij de zorgplicht niet wordt nagekomen, kan geen Watervergunning worden verleend. In artikel 28, vijfde lid, en artikel 37, eerste lid, van de Wtw? is namelijk een (absoluut) verbod opgenomen om bouwstoffen respectievelijk grond of baggerspecie in strijd met artikel 7 Bbk toe te passen.

Zorgplicht bescherming landbodem vanuit de Wet bodembescherming

Artikel 13 Wbb omvat een zorgplichtbepaling voor de bescherming van de landbodem.

Artikel 13 | Wbb

Ieder die op of in de bodem handelingen verricht als bedoeld in de artikelen 6 tot en met 11 en die weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat door die handelingen de bodem kan worden verontreinigd of aangetast, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die verontreiniging of aantasting te voorkomen, dan wel indien die verontreiniging of aantasting zich voordoet, de verontreiniging of de aantasting en de directe gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken. Indien de verontreiniging of aantasting het gevolg is van een ongewoon voorval, worden de maatregelen onverwijld genomen.

Het zorgplichtartikel in de Wet bodembescherming reguleert grofweg twee zaken:

1. De verplichting tot het treffen van maatregelen (die redelijkerwijs kunnen worden gevergd) om verontreiniging van bodem te voorkomen bij activiteiten (waaronder opslag op de bodem) die kunnen (leiden) tot aantasting of verontreiniging van de bodem
2. De verplichting om bij ontstane bodemverontreiniging de gevolgen te beperken en zo veel als mogelijk ongedaan te maken

B.5 Aanpalende wetgeving

De onderhavige nota heeft uitsluitend betrekking op milieuhygiënische normstelling. De algemene regels van het Bbk en / of het Bbi (milieuhygiënische aspecten) geven echter geen dispensatie van andere, aanpalende wettelijke kaders. Regels vanuit bijvoorbeeld de Natuurbeschermingswetgeving, de Wro of andere ruimtelijke of waterbeherende kaders kunnen bij het uitvoeren van handelingen die milieutechnisch gezien voldoen aan het Bbk onverkort van toepassing blijven. Bij het beoordelen of het opnieuw toepassen van dammenmateriaal voldoet aan de algemene regels uit het Bbk, kunnen dergelijke aspecten (flora en fauna) omgekeerd geredeneerd echter nooit meespelen in de overwegingen.

De toepasser dient in ieder geval rekening te houden met regelgeving op basis van:

- Arbeidshygiëne op basis van het Arbeidsomstandighedenbesluit (Arbo)
- Waterkwantiteitstoestemming op grond van de Wtw (KEUR)
- Ruimtelijke ordening op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Zaken met betrekking tot transport, zijnde onder meer de Wegenverkeerswet, het Reglement verkeersregels en indien aan de orde de wetgeving met betrekking tot het transporteren van afvalstoffen. Informatie over transport van afval is te vinden op de website van de Stichting Vervoeradres": www.beurtvaartadres.nl